

Mahsup Fazlası Stopajların ve Geçici Verginin Mükellefe İadesi (*)

Mehmet MAÇ

Eski Hesap Uzmanı

Yıl içinde maruz kalınan vergi kesintilerinin ve ödenen geçici vergilerin **beyanname üzerinde** GV veya KV tutarlarına, yahut bir sonraki yılın geçici vergisine mahsup edilmesi, izah gerektirmeyecek kadar basit bir işlem olup konumuzun dışındadır.

Aşağıdaki açıklamalar, bu mahsuplara rağmen artan ve mükellefin Vergi Dairesinden alacağı mahiyetinde olan mahsup fazlalarına yöneliktir.

Kesinti yoluyla ödenen vergilerin ve geçici verginin, gelir veya kurumlar vergisine **mahsubundan arta kalan tutarların** mükellefe nakden iade edilmesinde veya mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup suretiyle iade edilmesinde ise, Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 52 nci maddesi hükmünün dikkate alınması gerekmektedir.

Maliye Bakanlığı, bu maddede yer alan yetkilerini kullanarak **mahsuplardan arta kalan stopaj ve geçici vergi tutarlarının mükellefe nakden yahut başka vergi borçlarına mahsup suretiyle iadesine (iadeye) ilişkin usul ve esasları 169 nolu G.V.K. Genel Tebliği ile belirlemiştir.**

1. KURUMLAR TARAFINDAN YIL İÇİNDE KESİNTİ YOLUYLA ÖDENEN VERGİLERİN, GVK nun 94/6-b MADDESİ UYARINCA HESAPLANAN STOPAJA, MİKTAR SINIRLAMASI OLMAKSIZIN VE İNCELEME RAPORU ARANMAKSIZIN MAHSUBU MÜMKÜNDÜR :

Mahsup sonrası artakalan stopajın varlığı halinde bunun, kurumlar vergisi mükelleflerince, GVK 94/6-b'ye göre ödemeleri gereken stopajdan da benzer şartlar dahilinde mahsubunun mümkün olması gerekir.

Nitekim Maliye Bakanlığı, 47 no.lu KV Genel Tebliğinde yaptığı şu düzenleme ile bu mahsup işleminin yapılabileceğini şu açıklamalarla kabul etmiş bulunmaktadır :

(*) : Bu yazı DENET YMM A.Ş. nin 1996/43 Sayılı Sirküler Raporunun güncelleştirilmiş şeklidir.

"Kurumlar Vergisi Kanununun 44'üncü maddesine göre, beyannamede gösterilen kazançlardan bu Kanuna ve Gelir Vergisi Kanuna göre tevkifat kesilmiş olan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilmektedir. Mahsubu gereken miktar, beyanname üzerinden hesaplanan kurumlar vergisinden fazla olduğu takdirde fazlası mükellefe iade edilmektedir. Ancak iadesi gereken fazla tahsilat mükelleflerin talepleri halinde Gelir Vergisi Kanununun 3946 sayılı Kanunla değişik 94'üncü maddesinin 6/b numaralı bendine göre ödenmesi gereken gelir vergisinden miktar sınırlaması ve inceleme raporu aranmadan mahsup edilecektir...."

Bu düzenleme sayesinde, yıl içinde peşin ödenen vergilerin KV beyannamesi üzerinden hesaplanan KV'ne mahsubu kadar kolay ve basit olmamakla beraber, pratik bir yöntemle mahsup imkânı getirilmiştir. Bunun için KV mükelleflerince yapılması gereken, 1-20 Mayıs tarihleri arasında verilecek GVK 94/6-b'deki stopajın hesaplandığı muhtasar beyannameye bir mahsup talep dilekçesi eklemekten ibarettir. Vergi Dairesi, miktar sınırlaması olmaksızın ve inceleme raporu aranmaksızın bu mahsup talebini yerine getirmek zorundadır.

Bu mahsubun yapılması sırasında da, aynen beyanname üzerinde hesaplanan GV ve KV'ne yapılan mahsup işleminde olduğu gibi, yıl içinde sorumlularca kesilen vergilerin ilgili Vergi Dairesi'ne ödenmiş olması şart değildir. Yapılan tevkifatın tahakkuk etmiş olması yeterlidir. Nitekim Maliye Bakanlığı'nın 16.7.1996 tarih ve 1996/1 Seri No.lu KV İç Genelgesinde, yıllara sari inşaat işi nedeniyle maruz kalan kesintinin Vergi Dairesi'ne yatırıldığına dair belgenin aranılmayacağı, bu kesintinin yapıldığının belgelendirilmesinin yeterli olacağı açıkça belirtilmiştir.

Bu mahsuplara rağmen artan kesinti tutarlarının iadesinde ise, aşağıdaki bölümde belirtildiği üzere birkaç istisnaî durum dışında kesintinin Vergi Dairesine ödenmiş olması ve bunun belgelendirilmesi esastır.

2. TEVKİF YOLUYLA ÖDENEN VERGİLERİN MAHSUPLARDAN ARTA KALAN KISMININ NAKDEN VE/VEYA KURUM STOPAJI (GVK. 94/6-b) DIŞINDAKİ VERGİ BORÇLARINA MAHSUP SURETİYLE GERİ ALINMASI (İADESİ):

Aşağıdaki bölümlerde, söz konusu iade ve mahsup işlemlerinin tabi olduğu usul ve esaslar açıklanmıştır.

Mahsup sonrası kalan tutarın nakden iadesi ve/veya başka vergi borçlarına mahsup ettirilmesi aynı şartlara tabi olduğu için izahatımızda kısaca "iade" tabiri kullanılmıştır. (Bize göre mahsup işlemi, nakit iade prosedürüne göre daha basit olmalı, mesela mahsuplarda teminat aranmamalıdır.)

2.1. Bankalar Açısından:

Bankalar tarafından verilen kurumlar vergisi beyannamesinde, bankanın ilgili yıl içinde elde ettiği hasılatlardan, GVK nun 94 üncü maddesi uyarınca kesilmiş olan vergilerin, bankanın o yıl ile ilgili kurumlar vergisinden indirilmesi suretiyle giderilemeyen kısmının KVK nun 44 üncü maddesi uyarınca bankaya iadesinde şu esaslar geçerlidir:

İadenin yapılabilmesi için Vergi Dairesi'ne dilekçe ile başvurulması gerekmektedir.

Bankalar, söz konusu stopajların, stopaj sorumlusu tarafından, sorumlunun bağlı bulunduğu Vergi Dairesine ödendiğini tevsik eden belge ibraz etmek zorunda değildir.

169 nolu Tebliğde, vergi kesintisi yapıldığını gösteren "*bir belge*" nin dilekçeye ekleneceği belirtilmektedir. Bunun nasıl bir belge olduğu konusunda ise açıklık yoktur. Bu güne kadar süregelen uygulama dikkate alınır, kesintiyi yapan sorumlunun hazırlayıp imzalayacağı, stopaja ilişkin bilgileri içeren yazının kastedildiği anlaşılmaktadır.

Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 52 nci maddesine göre, gelir ve kurumlar vergisi kanunlarına göre yapılacak iadelerde, Gelirler Genel Müdürlüğü'nce belirlenen miktarı aşan iade talepleri için inceleme raporu aranacağı, aşan kısım için teminat mektubu verildiği takdirde inceleme raporu beklenmeksizin iade yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu had **194 nolu Tebliğ ile 200.000.000 liraya yükseltilmiş bulunmaktadır.**

Şayet mahsuptan arta kalan tevkifat 200.000.000 liradan az ise iade yapılabilmesi için inceleme raporuna ve teminat mektubuna ihtiyaç yoktur.

Mahsuptan arta kalan tutar 200.000.000 TL nin üzerinde ise, bu meblağı aşan kısmın **tamamı** başka bir bankadan alınacak "*süresiz ve şartsız banka teminat mektubu*" karşılığında **inceleme raporu beklenmeksizin** iade edilir. (Bu teminat olumlu inceleme raporuna istinaden Bankaya geri verilir.)

Eğer bankanın sermayesinin % 51 i veya daha fazlası kamuya ait ise, mahsuptan arta kalan tutar ne olursa olsun, teminat mektubu aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin, iade işlemi yapılır.

2.2. Birden Fazla Takvim Yılına Sirayet Eden İnşaat ve Onarma İşleri Yapanlar Açısından:

Gelir Vergisi Kanunu'nun 42 nci maddesi kapsamındaki yıllara sarf inşaat ve onarma işleri ile ilgili istihkaklardan yapılan stopajların beyanname üzerinde gelir veya kurumlar vergisine mahsubundan arta kalan kısmı, GVK nun 121 veya KVK nun 44 üncü maddelerine göre mükellefe iade edilebilmektedir.

İadenin yapılabilmesi için müteahhidin dilekçe ile başvurması ve bu dilekçeye söz konusu stopajların **ödediğine** dair stopaj sorumlusunun bağlı bulunduğu Vergi Dairesinden alınmış yazıyı eklemesi gerekir.

Tebliğe göre;

Bu nitelikteki mahsup fazlası kesintiler 200.000.000 TL ve daha az ise, tamamı teminat mektubu ve inceleme raporu aranmaksızın iade edilir.

Mahsup fazlası tutar 200.000.000 liradan fazla ise, 200.000.000 TL'nin tamamı ile 200.000.000 lirayı aşan kısmın %30 u, yine teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilecektir.

Arta kalan kısmın **tamamı** mükellefin talebi üzerine "*süresiz ve şartsız teminat mektubu*" mukabilinde ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilebilecektir. (Teminat verilmişse iade, incelemenin sonuçlanmasından sonra yapılabilir)

Sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan kuruluşların iade taleplerinde teminat mektubu aranmaz.

2.3. Diğer Gelir ve Kurumlar Vergisi Mükellefleri Açısından:

Diğer gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin mahsuptan arta kalan stopajlara ilişkin iade talepleri konusunda yeni esaslar şöyle özetlenebilir.

İade talebi dilekçe verilmek suretiyle yapılır.

İade talebinin yerine getirilmesi için, tevkif edilen vergilerin, sorumluları tarafından Vergi Dairesi'ne **ödenmiş olması** esastır. Bu husus, stopaj sorumlularının bağlı oldukları Vergi Dairelerinden alınacak yazıların iade talep dilekçesine eklenmesi suretiyle tevsik olunur.

Ancak;

Tam mükellefiyete tabi gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine **bankalarca** yapılan ödemeler üzerinden kesilen vergiler (bankalarca yapılmış olan stopajlar) için kesinti yapan bankanın bağlı bulunduğu Vergi Dairesinden yazı alınmasına gerek yoktur. Bankalarca yapılan kesintilerin, bu kesintinin yapıldığını gösteren "*bir belge*" ile tevsiki mümkündür. Bu belgenin ilgili banka tarafından onaylanmış bulunan kesinti ile ilgili bilgileri içeren bir yazı olduğu anlaşılmaktadır.

Tevkifat ücret ve/veya serbest meslek kazancı üzerinden yapılmışsa, bunun tevsiki için yine stopaj sorumlusunun bağlı bulunduğu Vergi Dairesi'nden veya (ilgili saymanlıktan) yazı alınması gerekmekte fakat yazıda stopajın sorumlu adına **tahakkuk ettiği** belirtilmesi yeterli olmaktadır.

Yukarıda belirtilen belgeleri iade talep dilekçesine eklemeyen mükelleflerin bu talepleri yerine getirilmeyecektir.

Dilekçesine, yukarıdaki belgeleri eklemiş olan mükelleflerin beyannamelerindeki mahsup sonrası stopaj tutarı;

- 200.000.000 TL veya daha az ise inceleme raporuna ve teminat mektubuna gerek olmaksızın,
- 200.000.000 lirayı aşarsa, aşan kısım kadar süresiz ve şartsız teminat mektubu verildiğinde inceleme raporu beklenmeksizin, mahsuptan arta kalan tutarın **tamamı** iade edilecektir.

Sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait mükelleflerin iade talepleri de dilekçe ve yukarıda sayılan tevsik edici belgelere dayanılarak fakat hiç teminat aranmaksızın yerine getirilecektir.

2.4. Konu İle İlgili Olarak Göz Önünde Tutulması Gereken Diğer Hususlar:

2.4.1.Teminat Mektuplarının Şekli ve Muhtevası:

200.000.000 TL 1ık sınırı aşan kısmın inceleme raporu beklenmeksizin iadesini sağlayabilmek amacıyla Vergi Dairesi'ne verilecek olan teminat mektuplarının 28 nolu KDV Genel Tebliği ekinde verilen örneğe uygun şekilde düzenlenmiş olması gerekmektedir. Aksi halde nakit iadenin alınamaması, daha kötüsü mahsup taleplerinde, mahsuba konu verginin ödenmemiş sayılması yüzünden ileride gecikme zammı talebiyle karşılaşılması mümkündür.

Teminat mektubunun metni şöyle olmalıdır:

"KESİN TEMİNAT MEKTUBU

..... Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne

.....
.....

adresinde yerleşik firmasına ödenecek, / 199 dönemine ait, vergi iadesine teminat oluşturan, bu teminat mektubu ile TL.sını (.... Türk Lirasını) ödeme konusunda, Bankamızın, borçlu ile birlikte müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla kefil ve sorumlu olduğunu, tarafınızdan Bankamıza yazılı olarak bildirildiği takdirde, bankamızca veya mükellefçe hiçbir yasal yola girmeksizin protesto çekilmesine, hüküm alınmasına gerek kalmaksızın, yukarıda belirtilen meblağı ilk yazılı isteminiz üzerine, hemen ve geciktirilmeksizin, kayıtsız ve şartsız Vergi Dairenize veya Vergi Daireniz emrine nakten veya tamamen, istem anından ödeme anına kadar geçecek günler için gecikme zammı ile birlikte ödeyeceğimizi ve hakkımızda 6183 Sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasını bankamızın imza yetkilisi ve sorumlusu sıfatıyla ve Banka nam ve hesabına yüklediğimizi kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih ve İki

Yetkilinin

İmzası

Bankası A.Ş.

.....Şubesi"

NOT: Banka adına imza koyan yetkililerin ad,soyad ve ünvanları, banka kaşesi altında okunaklı olarak yer alacaktır.

2.4.2.Teminat Mektuplarının Akıbeti:

Bahsi geçen banka teminat mektuplarına dayanılarak yapılan iadelerle ilgili vergi incelemesi yapılması gerekmektedir. **Bu mektuplar ancak, vergi inceleme raporlarına dayanılarak (rapor olumlu ise) iade edilecektir.** İnceleme yapılmadan önce tarh zamanaşımı süresi (5 yıl) dolduğu takdirde, teminat mektupları, incelemeraporuna dayanmaksızın iade edilir.

İnceleme raporu olumsuz olduğu takdirde teminat mektubu paraya çevrilecek, rapora göre fuzulen iade edildiği anlaşılan meblağlar gecikme zamlı ve nakit iadelerde ayrıca cezalı olarak, bankadan alınacak para ile, bu yetmiyorsa mükellefin mal varlığına müracaat suretiyle geri

alınacaktır. Ancak mükellefin, inceleme raporunun yanlışlığı savıyla Vergi Mahkemesine müracaatla yürütmenin durdurulması kararı alarak teminatın paraya tahvilini ve/veya haciz işlemlerini önlemesi mümkündür.

Teminat mektubunun Vergi Dairesine verildiğini gösteren alındı belgesi titizlikle muhafaza edilmelidir. Olumlu inceleme raporunun gelmesi, zaman aşımı süresinin dolması, teminatın değiştirilmesi gibi nedenlerle teminat geri istediğinde bu alınının ibrazı gerekecektir.

2.4.3 Teminat Olarak Kabul Edilebilecek Diğer Kıymetler :

Teminat mektupları dışında, tevkif suretiyle kesilen vergilerin iadesinde mükelleflerce verilecek aşağıda sayılan kıymetler de teminat olarak kabul edilir :

- Para
- Hazine tahvil ve bonoları,
- Hükümetçe belli edilecek millî esham ve tahvilat. (Bu esham ve tahvilat, teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanıyla değerlendirilir.)

6183 Sayılı A.A.T.U.H.K.'nın 10.maddesinin 5 numaralı bendinde belirtilen, menkul ve gayrimenkul mallar teminat olarak kabul edilmez.

2.4.4. İade Taleplerinin İncelenmesi:

Mahsup fazlası stopajlardan arta kalan tutar;

200.000.000 TL ve daha az ise iade talebi gerekli belgelerin ibrazı şartıyla Vergi Dairesi tarafından değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

200.000.000 TL dan daha fazla ise inceleme elemanlarınca incelenir.

İade müracaata bağlı olarak yapıldığı için, beyannamede 200.000.000 lirayı aşan iade tutarı görülmekle beraber bunun iadesi için başvurulmamışsa, beyannamenin incelemeye sevkî söz konusu değildir. (İncelemeye sevk, teminat vererek iade alınması hallerine münhasırdır)

Firma, 3568 Sayılı Kanuna ilişkin 18 nolu Tebliğ uyarınca tam tasdik yaptırıyorsa, teminat aranmamasının ve incelemeye sevk olmaksızın, Yeminli Mali Müşavirin raporuna istinaden iade yapılabilmesinin isabetli olacağı görüşündeyiz. Fakat mevcut düzenlemeler, buna imkan vermemektedir.

2.4.5.Gecikme Zammı:

İadenin başka vergi borçlarına mahsup suretiyle yapılabilmesi için, tahakkuk etmiş bir vergi borcunun mevcudiyeti gereklidir.

Belgelerde eksiklik yoksa mahsup, bu belgelerin Vergi Dairesine verildiği gün itibarıyla yapılmış sayılır. Belgelerde eksiklik bulunduğu takdirde mahsup, belge eksikliğinin giderildiği tarih itibarıyla yapılmış sayılır. Mahsuba konu vergi borcu üzerinden, vade tarihi ile belge eksikliğinin giderildiği tarih arasında geçen süre için gecikme zammı hesaplanır. (Bizim anlayışımıza göre eksik belge ile mahsup başvurusunda bulunmak ve belge eksikliğini sonradan ibraz yoluyla gidermek bir usul meselesidir ve gecikme zammına konu edilmemelidir.)

Haksız yere mahsup yaptırıldığı tesbit edilirse, haksız mahsup tutarı gecikme zamlı, haksız nakit iadeler ise cezalı ve gecikme zamlı olarak tahsil olunur.

2.4.6.Damga Vergisi:

Stopajların, beyanname üzerinde gelir ve kurumlar vergisinden mahsubu damga vergisine tabi değildir. Mahsup fazlası stopajların iadesinde ise iade tutarının binde altısı kadar damga vergisi alınmaktadır.

Bu nedenle stopaj fazlalığının başka vergi borçlarına mahsubu istendiğinde, bu fazlalığın binde altı noksanı ile dikkate alınması istenmektedir.

Bu husus gözardı edildiği takdirde damga vergisi mahsuben tahsil edilmekte, bu nedenle mahsubu istenen vergi, damga vergisi kadar eksik kalmakta ve bu eksik vergi sonradan gecikme zamlı olarak talep edilmektedir.

Söz konusu damga vergisi tarhiyatı, Damga Vergisi Kanununa bağlı 1 sayılı tablonun IV/h pozisyonundaki;

*"kişiler tarafından belli **parayı** mutazammın olarak **resmi dairelere verilen makbuz** ve **ibra senetleri** ve resmi daireler hesabına ödenen **paralar** hakkında müteaddit nüsha olarak bankalara verilen makbuz senetlerinin mezkur dairelere ait nüshaları"*

ibaresine dayandırılmaktadır.

Damga vergisinin konusu genel olarak imzalanan kağıtlardır. Bu pozisyona göre damga vergisi alınabilmesi için ise **PARA alındığına dair bir makbuzun imzalanmış olması** gerekmektedir. Bu olayda imzalanan **makbuz yoktur**. Mükellefçe imzalanan kağıt mahsup dilekçesinden ibarettir ve bu dilekçe damga vergisine tabi değildir (Makbuz sayılmaz).

Kaldı ki 1 sayılı tablodaki IV/h no.lu pozisyon, belli paranın tahsil edildiğine dair olarak imzalanan makbuzları konu almaktadır. Burada kastedilen makbuz resmi dairelere iş yapan veya mal satan kimselerin bu iş veya mal bedelinin nakden tahsiline ilişkin makbuz olarak yorumlanmalıdır. Esasen Kuruma ait olan ve uzun süre Devletçe faizsiz olarak kullanılan stopaj (yahut geçici vergi) tutarının mahsuba konu edilmeyip para makbuzu ile nakden iade edilmiş olsa dahi, damga vergisinin doğmaması gerekir.

Danıştay'ca verilmiş olan aşağıda özetleri, tarih ve numaraları belirtilmiş kararlar, bu görüşlerimizin haklılığını göstermektedir.

"Terkin edilmesi gereken verginin, ödenmesi gereken kurumlar vergisi taksidinden mahsubu sırasında düzenlenen düzeltme fişi nedeniyle damga vergisi ödenmesi gerektiği iddiası ile düzenlenen ödeme emri, vergiyi doğuran olayın gelmemesi nedeniyle iptal edilmiştir."

D.7. Daire, E:85/2383, K:87/1173, T:22.04.1987

"Kurumlar vergisi beyannamesine göre doğan dahili tefkifat alacağının, aynı yıl içinde tahakkuk eden vergi borcuna mahsubu sırasında, damga vergisi alınması yerinde değildir."

D.9. Daire, E:90/3331, K:91/4986, T:25.12.1991

Kaldı ki, mahsup işleminin beyanname üzerinde yapılmasında damga vergisi aranmayıp, bu işlemin dilekçeye göre başka vergi borçlarına mahsubunda veya nakden iadesinde damga vergisi alınması, mantıki açıdan da tam bir çelişkidir.

2.4.7.Mahsup Sırası:

Gerek stopajların gerekse geçici verginin beyanname üzerinde gelir ve kurumlar vergisinden mahsup edilmesi söz konusu olduğuna ve mahsuptan arta kalan stopajların ve geçici verginin iadesi farklı esaslara tabi bulunduğuna göre, mahsubun yapılmasında bunlardan hangisine öncelik verileceğinin bilinmesi gerekir. Mahsubun hangi sıra dahilinde yapılacağı konusunda İdare görüş değiştirmiş bulunmaktadır.

Durumu bir örnek yardımı ile açıklamaya çalışalım:

	<u>Eski Rejim</u>	<u>Yeni Rejim</u> (1991 ve sonrası)
1. Hesaplanan KV	30	30
2. Yıl içinde uğranan stopaj	25	25
3. Geçici Vergi	45	45
4. Stopaj+Geçici vergi	70	70
5. Mahsup Fazlası Tutar (4-1)	40	40
6. İadesi gereken Geçici Vergi	15	40
7. İadesi gereken stopaj	25	-

Görüldüğü gibi eski uygulamaya göre geçici vergi öncelikle mahsup ettirildiği için iadesi gereken vergi çıkmasına mukabil, yeni rejimde stopaja mahsup önceliği verildiği için, iadesi gereken stopaj çıkmamış mahsup fazlası meblağın, tümüyle geçici vergiden kaynaklandığı farz edilmiştir.

2.4.8.Mahsup Fazlası Fon Payı Kesintilerinin Durumu:

Bilindiği üzere GV ve KV stopajlarının % 10 u kadar da Fon Payı stopajı yapılmakta, söz konusu fon stopajlarının beyannamede GV veya KV üzerinden hesaplanan fon payından mahsubu, mahsuptan arta kalan fonun mükellefe iadesi mümkün bulunmaktadır.

169 numaralı Tebliğde, mahsup fazlası fonların iadesi konusuna hiç değilmemiştir. Bu konudaki görüşümüz, mahsup fazlası fon için 200.000.000 TL lık haddin ayrıca nazara alınamayacağı, bu fazlalıkların ilgili bulundukları kesinti fazlalıkları ile toplanmak suretiyle işlemde bulunulması gerektiği yönündedir.

(Not : Kar payı şeklindeki gelirlerin gelir vergisi mükelleflerince beyanında, vergi alacağının % 10 u kadar farazi fon payı mahsubu yapılması esası benimsenmiştir. Fon payı mahsubunda öncelik, sözkonusu farazi mahsuba aittir. Şayet fon payına ilişkin mahsup fazlası bu farazi mahsup dışındaki fon paylarından kaynaklanıyorsa, yukarıdaki açıklamalarımız uyarınca geri alınır. Ancak mahsup fazlalığının farazi fon payı mahsubundan kaynaklanan kısmının iadesi mümkün değildir.)

3. GEÇİCİ VERGİNİN MAHSUBU VE İADESİ:

3.1. Yıl İçinde Tevkif Suretiyle Ödenen Vergilerin Geçici Vergi Tahakkukundan Terkin Suretiyle Mahsubu:

Bilindiği üzere gerek stopaj gerek geçici vergi, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri açısından peşin ödenmiş gelir vergisi veya peşin ödenmiş kurumlar vergisi niteliğindedir.

Bu iki unsurun bir arada bulunduğu hallerde peşin vergi mükerrerliği meydana geldiği için isteyen mükellefler yıl içinde Vergi Dairesi'ne müracaat ederek kendilerinden yapılmış olan stopajların geçici vergi taksitlerine terkin suretiyle mahsubunu talep edebilmekte, böylelikle stopaj tutarı kadar azalmış olan geçici vergi ödemesinde bulunmaktadırlar.

169 nolu GVK Genel Tebliğinde yıl içinde bu şekilde geçici vergi terkinini yaptırmış olan bazı mükelleflerin, yıllık beyannamelerini doldururken, terkin edilen tutarları gözardı ettiklerinin görüldüğü belirtilerek geçici vergi mahsubunun, terkinden arta kalan tutarlar itibarıyla yapılması hususu hatırlatılmıştır.

Geçici verginin gelir ve kurumlar vergisine ve arta kalan kısmın da, müteakip yıl geçici vergisine mahsubu sonunda **ortaya çıkan geçici vergi fazlalığı, varsa mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup suretiyle, vergi borcu yoksa nakden mükellefe iade edilmektedir. İnceleme raporu ve teminat gösterilmesini gerektirmeyen söz konusu işlemlerin yapılabilmesi için mükellefin dilekçeyle başvuruda bulunması gerekli ve yeterlidir.**

Vergi daireleri, geçici vergi iadesi yapılabilmesi için, geçici vergi ödeme makbuzlarının asıllarını talep etmektedir.

3.2. Geçici Verginin Mahsuptan Arta Kalan Kısmının İadesinde, Mükellefin Müracaatta Gecikmesinden Kaynaklanan Sorun Çözümüştür:

GVK nun mükerrer 120 nci maddesinde, yukarıda açıklanan başvurunun, beyannamenin verildiği yılın sonuna kadar yapılması şartı arandığı için, yıl sonuna kadar başvuruda bulunmayı unutan mükellefler geçici vergi alacaklarını nakden veya başka vergi borçlarına mahsup suretiyle tahsil etme hakkını kaybetmiş duruma düşmekteydiler.

169 nolu GVK Genel Tebliğinde, geçici vergi alacağının beyannamenin ilgili satırında gösterilmiş olması, mükellefçe YAZILI OLARAK YAPILMIŞ İADE TALEBİ OLARAK KABUL EDİLMİŞTİR. Bu kabul tarzı geçmiş yıllara ait beyannameler açısından da geçerlidir.

Geçici vergi alacağı için yıl sonuna kadar dilekçe vermediği için alacağına kavuşamamış olan mükellefler, bu sorunlarını 169 nolu Tebliğ uyarınca çözebilecekler, bundan sonraki dönemlerde ise müracaatta gecikilmesi hak kaybı sonucunu doğurmayacaktır. Müracaatta gecikmenin mükellefi finansal açıdan kayba uğratacağı tabiidir.